

№ 32 (60) 6—12 кастрычніка 1993 г. Кошт 5 рублёў

ЗАЯВА
Сойму БНФ «Адраджэньне»
Аб палітычных пераменах у Расеі і становішчы ў Беларусі

Беларускі Народны Фронт «Адраджэньне» неаднаразова паведамляў аб існаваньні змовы пракамуністычных праімперскіх колаў Беларусі і Расеі, накіраванай на рэанімацыю СССР і ліквідацыю незалежнасьці Рэспублікі Беларусь. 21 верасьня гэтага году змова была прыпыненая ў выніку роспуску Вярхоўнага Савета і зьезду народных дэпутатаў Расеі прэзідэнтам Б. Ельцыным. Б. Ельцын зрабіў самастойны энергічны крок на выхад з палітычнага тупіка, у якім апынулася ўлада ў Расеі. Дзеяньні расейскага прэзідэнта фармальна не адпавядаюць старой савецкай канстытуцыі РСФСР, але цалкам легітымныя, улічваючы двойчы атрыманую Б. Ельцыным падтрымку народа пад час прэзідэнцкіх выбараў і рэфэрэндуму, апраўданыя і правамоцныя з гледзішча інтарэсаў Расейскай Федэрацыі. Вярхоўны Савет Расеі гэтак жа як і Вярхоўны Савет Беларусі, які незаконна забараніў рэфэрэндум аб новых выбарах, ужо не ёсьць легітымны орган і зьяўляецца фактычна ўзурпатарам заканадаўчай улады. У такой сітуацыі народ і яго правамоцныя прадстаўнічыя інстытуты ўлады маюць права на роспуск нелегітымных уладных структураў. Тупіковую калізію, вузел супярэчнасьцяў паміж правам, законам і нацыянальнай мэтазгоднасьцю ў Расеі нарэшце расьсеклі. Усё астатняе будзе залежаць ад самога расейскага грамадзтва, тым больш, што тэрміны новых выбараў пастаянна дзеючага парламента і прэзідэнта там ужо аб'явілі. Беларускі Народны Фронт ухваляе рашучасьць расейскага прэзідэнта.

Аналагічная сітуацыя зь Вярхоўным Саветам склалася і на Беларусі. Але тут няма двоеўладзьдзя, няма дэмакратычных структураў кіраўніцтва. Уся ўлада цалкам зьверху да нізу складаецца са старых, выбраных за часы БССР, органаў і належыць былой камуністычнай наменклатуры. Тут няма каму расьсекчы абсурдны вузел акрамя народа, які пакуль пазбаўлены ўласнасьці, магчымасьці праявіць ініцыятыву і знаходзіцца ў палоне мэтанакіраванай дэзінфармацыі. Аднак разарваць вузел неабходна. Пра гэта Народны Фронт гаворыць пастаянна.

Вярхоўны Савет, які страціў права на законнае прадстаўніцтва, павінен быць распушчаны. Усе яго заканадаўчыя рашэньні, прынятыя пасьля незаконнай забароны рэфэрэндуму 29 кастрычніка 1992 году, неправамоцныя. Ніякія акты здрады, праведзеныя праз гэты Вярхоўны Савет, не будуць прызнаныя. Тэрмінова павінна быць склікана сесія Вярхоўнага Савета, адной з асноўных задач якой стане прызначэньне даты новых выбараў у вышэйшы заканадаўчы орган краіны.

Мы адзначаем асобую рэакцыйную ролю Савета Міністраў у дзейнасьці Вярхоўнага Савета, дзе ён трымае практычна «кантрольны пакет» дэпутацкіх галасоў і кіруе намэнклатурнай большасьцю. Менавіта Савет Міністраў на чале зь В. Кебічам, як кіруючая выканаўчая структура прывёў беларускую эканоміку да стану банкруцтва, менавіта Савет Міністраў праз паслухмяны яму Вярхоўны Савет зьяўляецца ініцыятарам тармажэньня рынкавых рэформаў. Менавіта Савет Міністраў не пасаромеўся гандляваць суверэнітэтам Беларусі, стаў выканаўцам плана маскоўскай пракамуністычнай рэакцыі аб ліквідацыі незалежнасьці нашай дзяржавы. Урад, які выбраў шлях здрады нацыянальным інтарэсам і нацыянальнаму існаваньню, не павінен кіраваць краінай.

Мы асабліва падкрэсьліваем тэрміновую неабходнасьць адстаўкі некампетэнтнага Савета Міністраў і стварэньня часовага кааліцыйнага ўрада на перыяд да парламенцкіх выбараў. Мы лічым, што дзеля ажыцьцяўленьня гэтай неадкладнай задачы павінны злучыцца ўсе некамуністычныя антыімперскія сілы краіны.

Для ажыцьцяўленьня палітычных і эканамічных пераменаў дэмакратычнымі апазіцыйнымі сіламі створана дастаткова напрацовак і, у тым ліку, праект закона аб датэрміновых выбарах, падтрыманы 442 тыс. грамадзянаў Беларусі для вынясеньня на ўсенародны рэфэрэндум, што дазваляе распачаць вывад Беларусі з палітычнай безвыходнасьці і эканамічнай стагнацыі. Гісторыя ізноў дае Беларусі чарговы кароткі шанц выхаду з тупіка, шанц пабудовы вольнага грамадзтва і нацыянальнай дзяржавы. Недаравальна будзе яго змарнаваць.

У ГАЗЕЦЕ:

У мясцовых філіях

З новымі сіламі

Адбылося першае пасля летняга адпачынку паседжанне Віцебскай гарадской рады Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны. На ім акрэслены агульныя кірункі працы ТБМ. Сярод іх—аднаўленне калісьці папулярнага сярод віцяблян цыкла лекцый па нацыянальнай гісторыі, выступы на абласным тэлебачанні.

Н. ПРЫСУТНЫ.

Рэзананс

Вывады былі абгрунтаваныя

Мінула крыху больш чатырох месяцаў пасля з'яўлення ў «Выбары» матэрыяла «Інвестыцыя ці продаж?» У ім (між іншым не ўпершыню) мы расказвалі аб перадачы Віцебскім гарвыканкамам у асабістую маёмасць 23-х кватэраў у адным з новых дамоў па вуліцы Чкалава грамадзянам, якія праінвесціравалі будаўніцтва.

У інфармацыі, дасланай у парламент, рэспубліканская Пракуратура пацвердзіла высновы нашых журналістаў. Паводле слоў намесніка Генеральнага пракурора І. Сашчэкі, камісіяй, якая правярала матэрыялы ўпраўлення капітальнага будаўніцтва выканкама, устаноўлена, што апошняе набірала інвестараў з ліку асобаў, якія не былі забяспечаны нормай жылой плошчы на аднаго чалавека. Пры гэтым яно не зважала на тое, знаходзяцца яны на ўліку маючых патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых варункаў ці не. Да таго ж, прыцягненне грашовых сродкаў грамадзянаў у парадку інвесціравання для будаўніцтва праводзілася без шырокага апавяшчэння насельніцтва. Інвестарам выканкам гарсавета нават не выдаваў ліцэнзіі, прадугледжаныя ўрадавай пастановай.

Наш кар.

Зварот да Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусі спадара С.Шушкевіча

Паважаны Старшыня.

Дзеяньні праімперскіх і камуністычных сілаў на Беларусі ставяць пад пагрозу існаваньне нашай незалежнасьці і дзяржавы. У органах улады адкрыта гаворыцца аб рэанімацыі СССР і імперскай адміністрацыйнай сістэмы. Адкрыта зьневажаецца наша дзяржава, наша гісторыя і мова, нашы нацыянальныя дзяржаўныя сімвалы. І ўсё гэта адбываецца на тэрыторыі Беларусі, на нашай зямлі ў сьферы дзейнасьці нашых законаў. Вядзецца дэзінфармацыя з мэтай прынізіць сапраўдныя эканамічныя магчымасьці беларускай дзяржавы, затаптаць свабодныя перспектывы яе народа. Антынацыянальныя, антыдэмакратычныя колы выступаюць з ініцыятывамі канфедэрацыі Беларусі з Расеяй, злучэньня зь ёй у адну дзяржаву шляхам аб'яднаньня фінансава-крэдытных сістэмаў, шляхам стварэньня так званага «эканамічнага саюза» і г. д.

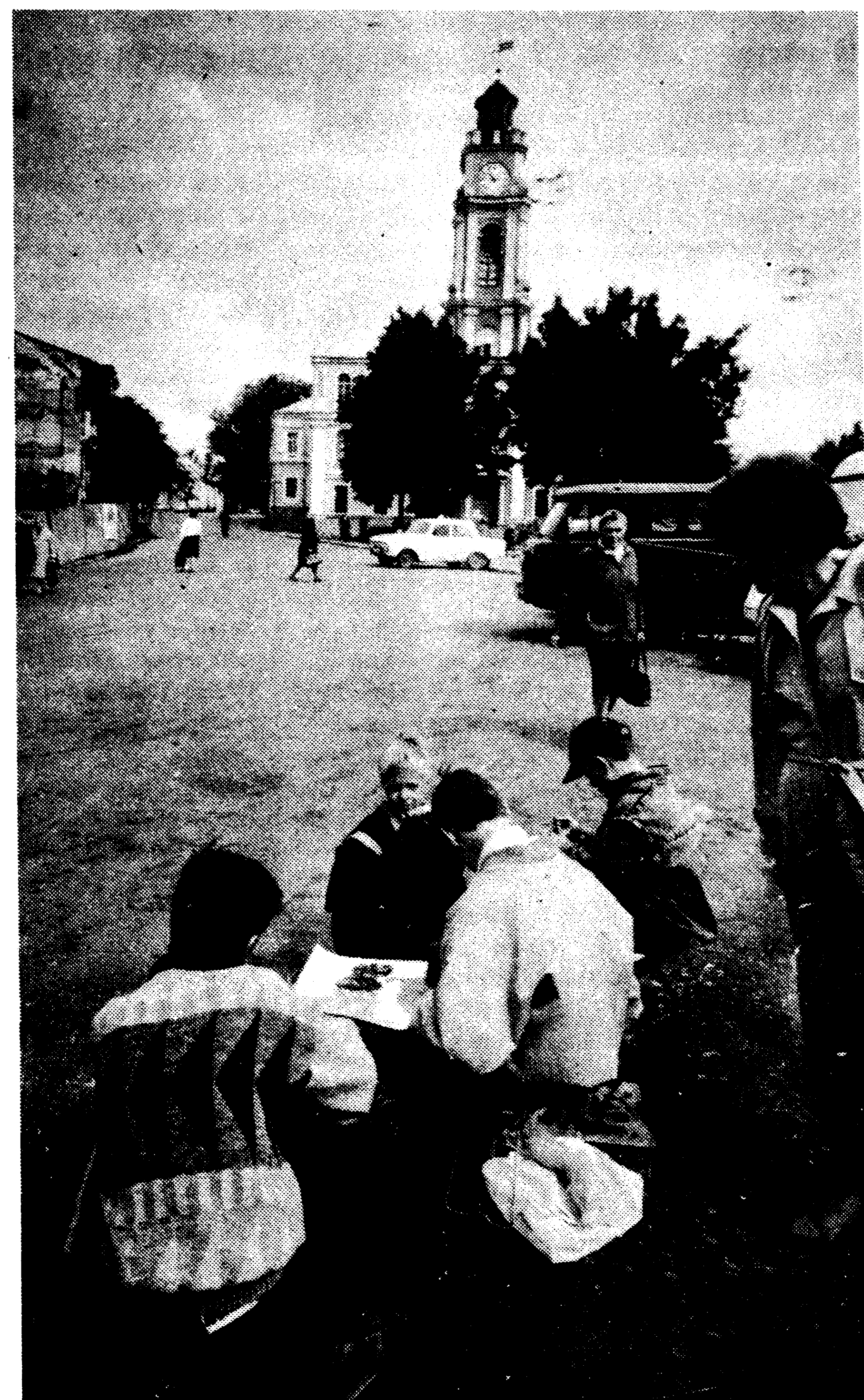
Сілы рэакцыі на Беларусі дзейнічаюць заадно з камуністычнымі структурамі Расеі і такімі адыёзнымі фігурамі, як Хасбулатаў, Руцкі, Сцерлігаў, Зюганаў, крымінальны дзеяч Буракявічус, генерал Макашоў, што сьведчыць аб змове гэтых камуністычных сілаў супраць нашай дзяржавы і свабоды.

Усе антыбеларускія ініцыятывы падтрымліваюцца і ініцыюруюцца Саветам Міністраў Беларусі. Тым самым груба, бессаромна парушаюцца абавязкі перад народам і законы дзяржавы. Змоўніцкая антыбеларуская пазіцыя Саўміна выкліканая, перш за ўсё, поўным правалам палітыкі ўраду ў эканоміцы, што паставіла ў вельмі цяжкае становішча нашае грамадзтва. Каб пазьбегнуць адказнасьці, людзі, надзеленыя ўладай, што паграэьлі ў мафіёзных дачыненьнях, гатовыя чарговым ашуканскім чынам здаць абрабаваную імі дзяржаву і прадаць беларускую незалежнасьць расейскай дзяржаве і расейскай мафіі.

У сувязі з вышэйсказаным прапануем тэрмінова склікаць нечарговую Сесію Вярхоўнага Савета па пытаньні аб адстаўцы няздольнага да дзяржаўнага кіраваньня Савета Міністраў і аб фармаваньні кааліцыйнага ўраду Беларусі.

Народныя дэпутаты Апазіцыі БНФ у Вярхоўным Савеце:

З. Пазьняк, С. Антончык, У. Заблоцкі, С. Навумчык, В. Аламліеў, П. Холад, А. Шут, І. Герасюк, Ю Беленькі, Б. Гюнтар, А. Трусаў, В. Какоўка, Л. Дзейка, Л. Зданевіч, Г. Сямдзянава, І. Пырх, М. Маркевіч, М. Аксаміт, М. Крыжаноўскі, В. Малашка, Я. Цумараў.

ЛЯ РАТУШЫ.

ПЫТАНЬНІ—АДКАЗЫ

Такую простую—на першы погляд—назву даў свайму матэрыялу магілёўскі журналіст Ул. Якубоўскі. Нашае нялёгкае жыцьцё «падкідвае» кожнаму з нас складаныя пытаньні. Палітычныя сярод іх—ці не самыя галоўныя. На іх спрабуе адказаць і словамі, і справай З. Пазьняк.

КАРЭСПАНДЭНТ: Добра вядомая ацэнка становішча ў эканоміцы й палітычнай сітуацыі ў рэспубліцы апазіцыяй БНФ. Але яно пастаянна зьмяняецца і, натуральна, гэтае ўносіць карэктывы ў Вашую пазіцыю па адносінах да падзеяў!

З. ПАЗЬНЯК: Гэта памылка, быццам «яно» пастаянна зьмяняецца. Назіраньне лінейных зьменаў (таго, напрыклад, што сёньня стала горш, чым учора, цэны вышэйшыя, чым пазаўчора і г. д.) ёсьць толькі канстатацыя працэсу палітычнай і эканамічнай дэградацыі. Прычыны іх нязьменныя, і, дарэчы, даўно высьветленыя і паказаныя Народным Фронтам. Безумоўна, робіцца карэктыроўка палітычнай тактыкі, вызначэньне часовых прыярытэтаў, але пазіцыі не зьмяняюцца. Становішча пастаяннае: маўклівае грамадзтва загнанае ў тупік. І пакуль не адбудзецца зьмена старой наменклатурна-камуністычнай улады, выхаду з тупіка няма. Гэта не значыць, што палітычныя перамены палепшаць становішча аўтаматычна. Але любая некамуністычная, непраімперская ўлада будзе мець магчымасьць адчыніць перспектывы.

КАРЭСПАНДЭНТ: Сёньня зразумела, што Беларусь падвяргаецца эканамічнаму ды палітычнаму дыктату, які ўзмацняецца. Якія, на Ваш погляд, шанцы на захаваньне суверэнітэту рэспублікі!

З. ПАЗЬНЯК: Галоўнае не ў дыктаце, а ў палітыцы нацыянальнай здрады, якую праводзіць на Беларусі стары камііністычны ўрад і наменклатурная большасьць Вярхоўнага Савету. Расейскі імперскі дыктат адпаведных колаў і здрадніцкая палітыка беларускай кіруючай наменклатуры—гэта ёсьць адна агульная палітыка, якую яны ажыцьцяўляюць разам. Прычына такіх дзеяньняў аб'ектыўна вынікае з агульных сацыяльна-эканамічных інтарэсаў наменклатуры, для якой улада ёсьць спосаб існаваньня і прыўлашчваньня прыватнай уласнасьці («прыхватызацыя» за кошт дзяржавы, карупцыя, удзел у прадпрымальніцтве, у разьмеркаваньні рэсурсаў, тавараў, паслуг і г. д.). Суб'ектыўныя інтарэсы абумоўлены нацыянальным нігілізмам (прычым, у самым паталагічным выяўленьні), характэрным для КПБ-КПСС—спадчыннай арганізацыі ўсёй наменклатуры.

Зьнешне гэта выглядае так, што старарэжымнае кіраўніцтва, кансервуючы адміністрацыйную сістэму на Беларусі і праводзячы адначасна «прыхватызацыю» ў сваіх інтарэсах, тармозячы эканамічныя рэформы, стварыла асновы мафіёзнай дзяржавы, завяла ў нерат эканоміку і фінансавую сістэму краіны. Стаўшы банкрутам, кіруючая наменклатура, баіцца адказнасьці, не бачыць выхаду і гатовая здаць дзяржаўную незалежнасьць пад Расею, зрабіць беларусаў заложнікамі яе імперскіх ваенных авантураў. Такія дзеяньні і нават памкненьні ёсьць дзяржаўнае злачынства. Але ашаломлены народ маўчыць, а ўся ўлада ў руках наменклатуры. Яе ніхто не кантралюе, акрамя самой наменклатуры.

Калі ж глянуць глыбей, то справа выглядае больш злавесна, пагроза страты незалежнасьці існуе. Мы сталі аб'ектам прымяненьня традыцыйнай імперскай палітыкі з боку ельцынаўска-хасбулатаўскай Расеі. У геапалітычных раскладках Крамля Беларусь зьяўляецца праблемай № 1. Тут праходзіла перадавая лінія былой савецкай супрацьпаветранай і супрацьракетнай абароны Масквы, разьмешчаныя 23 базы стратэгічных ракетаў з усіх 43 існуючых у былым СССР, знаходзяцца 45 тысячаў расейскага стратэгічнага войска. Ствараць новыя лініі і базы за Вязьмай (бо да Вязьмы і Ржэва ляжыць беларуская этнічная і гістарычная зямля і яшчэ невядома, ці застанецца яна пад Расеяй) вельмі дорага і нязручна. Адсуль імкненьне падпарадкаваць Беларусь. Аднак упоперак горла стаў ім наш нейтралітэт. Таму невыпадкова зьявілася ідэя спачатку аб'яднаных узброеных сіл СНД, а потым «калектыўнай бясьпекі» і ваеннага саюзу з Расеяй і іншымі ваюючымі краінамі. Гэтая дактрына пачала працаваць не адразу, а толькі пасьля таго як былі затарможаныя ў нас рэформы, спыненая структурная перабудова эканомікі, затрыманае ўвядзеньне нацыянальнай валюты, ажыцьцёўлена штучная прывязка да паліўных энергарэсурсаў Расеі. Разбурэньне беларускай эканомікі праводзілася метадычна і прадумана.

Аднак скасаваць з ходу беларускі нейтралітэт не ўдалося. Тады расейска-беларуская наменклатурная змова выступіла адкрыта супраць беларускай дзяржавы, яе нейтралітэту і незалежнасьці. Крэмль перыядычна перакрывае падачу газу, праводзіць авантурную рэформу з рублём, палохае блакадай і зрывам паставак. Тут жа ў Маскву зь Беларусі едзе «группа товарищей» (традыцыйная напрацоўка яшчэ савецкага КДБ) дамаўляцца аб умовах скасаваньня беларускай дзяржавы, пра што імі было неўзабаве выказана ў друку. Рэчы неверагодныя. Але народ маўчыць.

Захоп Беларусі і стварэньне тут расейскага плацдарму—важнейшая ўмова для націску на Украіну, пагроза Польшчы і Літве. Беларусы павінны ведаць, што ў планах рускіх бальшавікоў яны як нацыя не існавалі. У выпадку ваеннага канфлікту (нават не ядзернага, а тыпу кувейцкага) ад Беларусі застанецца куча попелу. (Удар наносіцца спачатку па стратэгічных ваенных аб'ектах). Вось чаму ажыццяўленьне ў 1990 годзе ідэі Беларускага Народнага Фронту аб нейтралітэце і бязьядзернасьці Беларусі і наданьне потым гэтым палажэньням, дзякуючы стараньням Апазіцыі БНФ, сілы канстытуцыйнага закону зьяўляецца адным з важнейшых палітычных дасягненьняў БНФ. Дарэчы, яно працуе. У СНД ідуць войны, а ў нас ціха, нашы салдаты ўжо не гінуць на чужых войнах. Ды, відаць, не ўсім гэта даспадобы.

Наконт «шанцаў», то Беларусь свой суверэнітэт захавае, нават калі яго прыйдзецца абараняць са зброяй. Калі цяперашнія расейскія авантурысты паспрабуюць зьнішчыць незалежнасьць Беларусі, гэта стане пачаткам канца расейскай імперыі. Вось чаму я, шчыра кажучы, без трывогі назіраю за ўсім гэтым палітыканствам. Непакоіцца трэба тым, якія ўсю гэту кашу заварваюць. Тут выяўляецца агонія камуністычнай сістэмы. Яны дагуляюцца, што іх павыцягваюць зь іхніх украдзеных і шыкоўных «катэджаў» (слова ж прыдумалі). Тады можа хто і апамятаецца, ды будзе позна.

КАРЭСПАНДЭНТ: Адной з асноўных прычынаў мацнеючага крызісу зьяўляецца сыравінная залежнасьць ад Расеі. Як Вы адносіцеся да розных прапановаў па яе перадоленьню: будаўніцтва АЭС, балтыйска-чарнаморскага нафтавага калектара, арэнды цюменскіх нафтапромыслаў і інш.!

З. ПАЗЬНЯК: У рынкавай эканоміцы такой залежнасьці не павінна існаваць. Гэта пацьвярджае Еўропа і ўвесь сьвет, даказваюць вольныя краіны Балтыі, якія ажыцьцяўляюць рынкавыя рэформы. (Дарэчы, ўсё тое, што даўно прапанаваў БНФ).

Паліўна-энергетычны крызіс на Беларусі створаны штучна. Я ўжо казаў, у чым тут прычына і хто ў гэтым зацікаўлены. Дарэчы, наяўнасьць нафты ў Беларусі за першую палову 1993 г. на душу насельніцтва большая, чым у Вялікабрытаніі, Францыі, Аўстрыі. Але дзе наш бензін? Латвія, напрыклад, не мае не толькі сваёй нафты, але і нафтаперапрацоўчых заводаў, а бензіну поўна і па ніжэйшых, чым у нас, цэнах. Латышы ўвялі нават 15-ці працэнтную пошліну, каб абмежаваць увоз бензіну ў краіну. Яго няма куды падзець. Тое ж у Эстоніі і Літве. У Беларусі ўзбагачаецца расейска-беларуская нафтавая мафія. Таму бензіну тут не будзе ніколі, нават калі афіцыйна яго наяўнасьць на душу будзе ў дзесяткі разоў большая, чым у ЗША. Дададзім сюды наменклатурна-імперскую палітыку энергетычнага шантажу. Вось і вынік. Выхад? Рабіць так, як у краінах Балтыі. Але спачатку трэба зьмяніць камуністычны ўрад і гэты Вярхоўны геранталагічны сход. Інакш нічога рабіць не дадуць.

Для пабудовы калектара БЧС трэба мінімум два гады. Цяпер па ініцыятыве БНФ створана міжнародная акцыянерная нафтавая кампанія. Калі ёй не будзе перашкаджаць урад (а перашкаджаць будзе), праблема з бензінам вырашыцца праз 4—6 месяцаў.

Мы можам абысьціся без будаўніцтва АЭС. Трэба «закальцавацца». ў міжнародную эўрапеўскую энергетычную сістэму вакол Балтыйскага мора. Павінна быць распрацаваная і ажыцьцёўленая праграма энергетычнай эканоміі (эфект да 30 прац.), выкарыстаны альтэрнатыўныя крыніцы энергіі. АЭС—крайняе рашэньне ў бязвыходным становішчы. Беларусь яшчэ не вычарпала іншых энергетычных магчымасьцяў. І нават не шукала.

КАРЭСПАНДЭНТ: Сродкі масавай інфармацыі стракацяць прозвішчамі дэпутатаў (у т. л. і А. Р. Лукашэнкі) у сувязі зь іх далёка ідучымі планамі ў барацьбе за неіснуючае пакуль прэзідэнцкае крэсла. Што Вы аб гэтым думаеце!

З. ПАЗЬНЯК: А нічога не думаю. Ад бясконцых выступленьняў гэтага шумнага дэпутата ў вушах у мяне стаіць звон.

КАРЭСПАНДЭНТ: Як вы расцэньваеце магчымасьці палітычных праціўнікаў БНФ!

З. ПАЗЬНЯК: Палітычныя магчымасьці ў іх мінімальныя. Прапагандысцкія—велізарныя. Падчас выбараў дамінаваць будзе той, у каго сродкі масавай інфармацыі і грошы, якімі гэтыя сродкі будуць купленыя. Гэта значыць, шмат будзе шуму ад партыяў наменклатуры, дырэктарыяту і камуністаў. Аднак большасьці яны не набяруць. Тут і прапаганда не дапаможа. Іх можа выратаваць толькі фальсіфікацыя выбараў. На гэта яны пойдуць. Таму павінен быць арганізаваны татальны народны кантроль за галасаваньнем.

КАРЭСПАНДЭНТ: Днямі ў «Народнай газеце» Вамі выказана ідэя стварэньня кааліцыйнага антыкамуністычнага ўрада. Але, як вядома, такія ўтварэньні вельмі няўстойлівыя, асноўную энергію яны трацяць на ўнутраную барацьбу. Ці існуе верагоднасьць таго, што кааліцыйны ўрад у Беларусі абыдзе такі лёс!

З. ПАЗЬНЯК: Размова ішла пра «некамуністычны» часовы кааліцыйны ўрад. Яго рэсурс—пратрымацца некалькі месяцаў, пакуль адбудуцца выбары ў парламент.

КАРЭСПАНДЭНТ: Калі ідэя стварэньня кааліцыйнага ўрада будзе рэалізавана, то якім Вы бачыце ўдзел у гэтым БНФ!

З. ПАЗЬНЯК: БНФ будзе ўдзельнічаць. У нас ёсць распрацоўкі і прапановы.

КАРЭСПАНДЭНТ: Пагадненьне ў Віскулях прадугледжвала ўсе тое, на чым грунтуюцца цяперашнія «канструктары» эканамічнага саюза. Ці не чакае яго такі ж сумны лёс!

З. ПАЗЬНЯК: Так, лёс будзе такі ж. У гэтай ідэі трох наменклатурных прэм'ераў няма эканамічнага зьместу (набор дэмагагічных фразаў). Тут сэнс толькі палітычны і прапагандысцкі—стварыць умовы для інтэграцыі, абмежаваць, а потым і скасаваць незалежнасьць Беларусі і Украіны. Вынікам гэтага палітыканства можа, перш за ўсё, стаць поўнае разбурэньне эканомікі Беларусі і разрабаваньне яе вытворчасьці. (Так, дарэчы, рабілі расейцы пасьля захопу Беларусі ў канцы XVIII ст.). «Эканамічны саюз»—гэта чарговая імперская палітычная авантура. Нельга дапускаць яе рэалізацыі.

КАРЭСПАНДЭНТ: Не лічачы Канстытуцыі, найважнейшым актам, здольным зьмяніць палітычны твар Беларусі, зьяўляецца закон аб выбарах. Ці будзе апазіцыя зноў падымаць гэтае пытаньне на наступнай сесіі Вярхоўнага Савета!

З. ПАЗЬНЯК: Праект закона аб выбарах Апазіцыяй БНФ створаны яшчэ ў 1990 г., надрукаваны, распаўсюджаны і прапанаваны на рэферэндум, падтрыманы неабходнай колькасьцю выбаршчыкаў. Прынята афіцыйнае рашэньне аб правядзеньні рэферэндуму. Таму пытаньне аб выбарчым законе—гэта пытаньне пра адмену незаконнага варварскага рашэньня Вярхоўнага Савета аб забароне рэферэндуму.

КАРЭСПАНДЭНТ: Ці зможа, на Вашую думку, С. Шушкевіч захаваць пост кіраўніка парламента. Калі не, то хто яго найбольш верагодны пераемнік!

З. ПАЗЬНЯК: Ад С. Шушкевіча нічога не залежыць. Таму сам ён нічога не «зможа». Шчыра кажучы, многія, узлаваўшыся, ужо гатовыя здаць гэтае пустое месца, так ён усім надакучыў сваім нічоганеразуменьнем, нічоганерабленьнем, бясхрыбетнасьцю і словаблудзтвам. Аднак лепш мець «пустое месца», чым шакала на троне. Апазіцыя і ўсе дэмакратычныя дэпутаты трапілі і недарэчнае становішча—вымушаныя захоўваць асобу, на якую не спадзяюцца, зь якой нават не кантактуюць, а яна, гэтая «асоба», яшчэ і зьневажае іх (каб дагадзіць камуністам) і куражыцца. Цырк. Думаю, аднак, што нельга дапусьціць зьняцьце С. Шушкевіча. Гэта буфер, які замінае абсалютнаму захопу ўлады прарасейскай праімперскай намеклатурай.

КАРЭСПАНДЭНТ: Раней Вас папракалі тым, што Вам выгадна быць кіраўніком апазіцыі. Гэта сапраўды так, ці сёньня Вы гатовыя заняць адзін з найважнейшых дзяржаўных пастоў, калі такая мажлівасць здарыцца!

З. ПАЗЬНЯК: Сутнасьцю парламенцкай апазіцыі зьяўляецца, перш за ўсё, яе непрыняцьце палітыкі ўрада. (Дэпутат свабодны. Чыноўнік і член урада—не). Таму дэпутаты парламенцкай апазіцыі не могуць уваходзіць у цяперашні ўрад і займаць у ім «дзяржаўныя пасады».

Аб «выгадзе». Калі Вы станеце дэпутатам парламента (ды яшчэ, калі пашанцуе—камуністычнага), паспрабуйце зрабіцца «кіраўніком апазіцыі». Адчуеце ўсю выгаду.

Верасень 1993 г.

Нас чакае плошча

Не так даўно па тэлебачанні выступалі сябры апазіцыі БНФ у Вярхоўным Савеце.

Пасля забароны ў кастрычніку мінулага года рэферэндуму аб датэрміновых выбарах слова апазіцыянерам амаль не даюць. І ў друку, і па радыё, і на ТБ пануе былая ці, як сёння называюць, экскамуністычная ўлада.

Рэферэндум забараняўся з надзеяй, што пераўтварэнні, якія ідуць у грамадстве, часовыя. Пройдзе, той-сёй меркаваў, пэўны тэрмін, і ўсё вернецца назад. Сыдзе з палітычнай арэны БНФ, адновіцца Саюз. А выбары, як і раней, будуць простай фармальнасцю.

Іх абяцалі правесці ўвесну 1994-га, спадзеючыся, што да таго часу яны ўжо не спатрэбяцца. А цяпер, у 92-м, маўляў, вельмі цяжкае становішча. Адным словам, «коней на пераправе не мяняюць».

Шчэ год цягнулі наша грамадства тыя «коні». І дацягнулі. Беларускі народ, што нядаўна яшчэ меў нейкую перспектыву, ушчэнт збяднеў.

І адпаведна, выбары для ўладу трымаючых зараз яшчэ менш перспектыўныя, чым год назад. Вось і пхнуць яны нашу краіну ў склад іншай дзяржавы—спадзяюцца зняць з сябе адказнасць за гаротны стан жыцця.

Добра разумеючы, што здарыцца ў выніку страты незалежнасці, апазіцыя не можа маўчаць аб гэтым. Магчыма, са згубай суверэнітэту моўчкі пагодзіцца цяперашняе моцна дэнацыяналізаванае насельніцтва. Але ці захочуць змірыцца з ёю нашыя нашчадкі?

Усё станоўчае, што прымалася беларускім кіраўніцтвам, звязана альбо са знешнімі ўмовамі (прыгадайма, як два гады назад яму прыйшлося прызнаць незалежнасць Беларусі), альбо пад націскам свядомага народу, што выходзіў на вуліцы з патрабаваннямі зменаў.

І гэтым разам апазіцыя вымушаная звярнуцца да народа. Каб выбаршчыкі зноў выйшлі на пляц Незалежнасці патрабаваць адстаўкі ўрада, не далі знішчыць суверэнітэт рэспублікі.

Не мінула і двух дзён пасля выступу дэпутатаў апазіцыі Фронта па тэлевізіі, як з яе экранаў загучалі абразы. Маўляў, БНФ ірвецца да ўлады, хоча адняць яе ў кампетэнтных людзей.

Кампетэнтных? Ды тых, хто прайшоў вывучку ў партыйных органах, а адукацыю з «правам» кіраваць людзьмі набыў у ВПШ.

Саўмінаўскія чыноўнікі напалоханыя адказнасцю перад грамадствам, заўжды звяртаюцца да навукоўцаў-камуністаў, быццам апошнія выказваюць абсалютныя ісціны. Прыклад? Прафесар І. Антановіч, колішні супрацоўнік Цэнтральных Камітэтаў КПБ ды КПСС, а цяпер дарадчык-прагназіст перспектыў нашага кіраўніцтва, «кампетэнтны» вучоны, што папракнуў З. Пазьняка: чаму, маючы ступень кандыдата навук па мастацтвазнаўству, пайшоў не ў акцёры, а стаў займацца палітыкай?

Некалі ваяўніча настроеныя да ўсялякага іншадумства, падобныя антановічы перапрануліся ў авечыя шкуры, заклікаюць да згоды, адначасова нацкоўваючы маладасведчаных у палітыцы людзей на дэмакратычны рух.

Але вернемся да спраў выбараў.

Дзе, у якой краіне з былых сацыялістычных, народ пазбавіўся ад старога рэжыму толькі простым галасаваннем супраць камуністаў на выбарчых участках?

Каб дабіцца права на сапраўдныя выбары, народу прыходзілася выходзіць на вуліцы і плошчы гарадоў і патрабаваць адстаўкі камуністычных уладаў—так было ў ГДР, Польшчы, ЧСФР... Там, дзе не дзейнічала і гэтае (Румынія), людзі вымушаныя былі брацца за зброю.

Мы, на Беларусі, маглі ў мінулым годзе дамагчыся выбараў, нават не выходзячы на вуліцы. Шанц быў—рэферэндум. Але, відаць, адбылося тое, што павінна было. Камуністычны рэжым сам па сабе ў нябыт не сыходзіць. Патрэбныя рашучыя дзеянні.

Плошча Незалежнасці чакае.

У. ПЛЕШЧАНКА,
Ю. СЦЯПАНАЎ.

Пра грамадзкае адзінства

Ухвала Сойму БНФ «Адраджэньне»

З паглыбленьнем агульнага крызысу посткамуністычнай адміністрацыйнай сыстэмы актывізаваліся сілы камуністычнага імпэрскага рэваншызму, якія знаходзяцца пры ўладзе. Імі штучна ствараюцца эканамічныя цяжкасьці, і тут жа ідзе спэкуляцыя на гэтых цяжкасьцях з мэтаю рэанімацыі імпэрыі. Рэакцыя адкрыта выступае супраць незалежнасьці і самога існаваньня беларускай дзяржавы, супраць здаровай эканомікі, супраць адвечных вартасьцяў культуры, супраць дэмакратыі. Яна стараецца любым чынам распаліць у нашай краіне грамадзкія і міжнацыянальныя канфлікты.

У гэтых абставінах Сойм БНФ асабліва падкрэсьлівае неабходнасьць каардынацыі дэмакратычных ініцыятываў усіх культурна-асьветных, культурна-нацыянальных, грамадзка-патрыятычных, палітычных, прафэсійных ды іншых арганізацыяў, таварыстваў і рухаў, якія стаяць на антыімпэрскіх і некамуністычных пазыцыях. Сойм выказваецца за іх узаемную інфармаванасьць, узгодненасьць дзеяньняў, узаемападтрымку, за наладжваньне двухбаковых дачыненьняў на падставах узаемнага інтарэсу. Ідэі свабоды, дэмакратыі, дзяржаўнай незалежнасьці, рынкавай эканомікі, духоўнага адраджэньня, культурна-нацыянальнага разьвіцьця (у тым ліку нацыянальна-культурнай аўтаноміі), мэта пабудовы вольнае Беларусі ў вольнай Эўропе могуць стаць грунтам для салідарнасьці, якая перакрые дарогу камуністычнай рэакцыі ды імпэрскаму рэваншызму.

Давайце паглядзім

У пятніцу, 8 кастрычніка, а 19 гадзіне 35 хвілінах абласное тэлебачанне пакажа ў перадачы «Хто мы такія?» сустрэчу з сябрамі Віцебскай гарадской Рады Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны.

Н. КІЛДЗІНГ.

Збіралі грошы для забойцаў

У пятніцу, 1 кастрычніка, на пляцы Волі ў Віцебску гучала музыка часоў былога СССР. Пракамуністычнае аб'яднаньне «Трудовой Витебск» праводзіла збор грошай на падтрымку Савецкай улады ў Расеі.

Праз тры дні А. Руцкой і Р. Хасбулатаў паслалі ўзброеных прыхільнікаў распушчанага Прэзідэнтам Расеі парламенту на штурм мэрыі Масквы і тэлевізіі «Астанкіна». Загінулі бязьвінныя людзі. Няўжо грамадзяне Беларусі не прадбачылі гэтакай крыважэрнасьці камуністаў? Адна сталая віцяблянка выказалася так: «Чаму Руцкой з Хасбулатавым не зьбіраюць грашовыя міласьціны па тых акругах, дзе іх выбіралі?».

М. ПАЎЛАЎ.

У мясцовых філіях

Рэзервы ў партыі ёсць

Адбыўся чарговы сход Віцебскай гарадской арганізацыі АДПБ. На ім разглядаліся пытанні ўнутрыпартыйнага жыцця, у прыватнасці, аб сумеснай заяве АДПБ і БНФ пра чарговыя выбары, аб тэрмінах і парадку правядзення справаздачна-выбарных абласной ды гарадской партыйных канферэнцыяў, аб прыёме новых сяброў у мясцовыя суполкі. Апроч гэтага, ішла гаворка і пра значныя рэзервы, якія мае гарадская арганізацыя. Палічана неабходнай больш шырокая і даступная прапаганда ліберальных ідэй, што закладзены ў аснову праграмы партыі.

Вырашана, што задачы тутэйшай філіі аб'яднаных дэмакратаў на восеньскі перыяд будуць абмеркаваны 6 кастрычніка на чарговым паседжанні.

У сходзе ўдзельнічаў старшыня Каардынацыйнай Рады Віцебскай абласной арганізацыі АДПБ В. Журакоўскі.

М. КАЛІНОЎСКІ.

Удакладненне

У № 31 у пятым абзацы матэрыяла «Партыя ўзважаных падыходаў» на пятай старонцы трэба чытаць:

«—**салідарнасці**, якая ажыццяўляецца праз супрацоўніцтва паміж асобнымі грамадзянамі і рознымі групамі грамадзян і адмаўляе гвалт у дасягненні сацыяльных і палітычных мэтаў;».

З архіваў

«Бухгалтэрыя» смерці

Помнік ахвярам гітлераўскага фашызму ў Віцебску.

Фотаздымак **А. ЛАКОТКІ.**

Мы працягваем друкаваць спісы вязняў Віцебскай гарадской турмы СД. Пачатак —у «Выбары» №№ 17—22, 25, 26, 30, 31. Спісы друкуюцца паводле дакумента «Рэгістрацыйны журнал асоб, арыштаваных СД», які вёўся на нямецкай мове і ахоплівае перыяд з чэрвеня па снежань 1942 года. Мы імкнёмся максімальна перадаць асаблівасці арыгінала.

Непаслядоўнасць дат ды недакладнасць некаторай іншай інфармацыі, якія сустракаюцца ў спісе, тлумачацца тым, што менавіта так яны пададзены ў дакуменце. У якіхсьці імёнах і прозвішчах вязняў магчымыя скажэнні ў выніку падвоенага перакладу—з рускай мовы на нямецкую і наадварот, а таксама з-за асаблівасцяў рукапіснага арыгінала.

Рэдакцыя выказвае шчырую падзяку супрацоўнікам Віцебскага абласнога архіва за дадзены дакумент.

Тетрадь № 8

Фонд 2155, опись 2, дело 5

Прибытие	Убытие	Номер арестованного	Номер камеры	Фамилия, имя	Кто доставил, арестовал
				16.7.42	
	1	2709	37	Гарбус Василий	СД
1		2831	15	Воитович Евгений	
	1	2531	97	Мольшин Константин	СД
	1	2369	86	Пашкевич	СД
	1	2370	86	Гусев	СД
	1	2519	99	Госубшин Юда	СД
	1	2746	89	Крюкова Агафья	СД
	1	2258	85	Винокуров Федор	СД
	1	2257	84	Савостин Тимофей	СД
	1	2814	85	Понессов Тенко	СД
	1	2813	85	Панкевич Владимир	СД
	1	2684	88	Маченко Ксения	СД
	1	2685	30	Кривонос Владимир	СД
	1	2633	11	Левина Дора	СД
	1	2634	89	Миленькая Дора	СД
	1	2607	101	Милев Ёзеф	СД
	1	2645	14	Совацовский Яков	СД
	1	2658	16	Зухман Лёва	СД
	1	2759	17	Коган Лев	СД
	1	2722	96	Шибков Алекс.	СД
	1	2654	18	Шенкевич Иван	СД
1		2838	12	Голомская Евгения	СД
	1	2134	40	Зайнчкова Катарина	в больницу
1		2839	14	Бродкин Михаил	4 пол. уч.
1		2840	12	Романовская Валерия	4 пол. уч.
1		2841	41	Фадеев Виктор	СД
1		2842	94	Шевченко Дмитрий	из больницы
1		2843	15	Самостин Петр	СД
1		2845	14	Крупнов Михаил	СД
1		2846	14	Кирюшкин Михаил	СД
1		2846	27	Батакович Валент.	из больницы
1		2847	89	д. Шагалова Елизавета	
1		2848	89	д Кобякова Анастасия	
1		2849	89	д Климова Екатерина	
1		2850	91	Миттлер Ерде	СД
1		2851	85	Таболин Афанасий	СД
1		2852	85	Вагера Тимофей	СД
1		2853	85	Пич Петр	СД
1		2854	85	Малахов Иван	СД
1		2855	85	Маруга Лукаш	СД
1		2856	85	Колтун Александр	СД
1		2857	85	Рак Борис	СД
1		2858	85	Юшко Иван	СД
	1				
	1	1940	19	Василевский Иван	СД
	1	1940	23	Оссищик Николай	СД
	1	2806	85	Бочаров Леонид	СД
		2807	89	Воробьева Ольга	
	1			**17.7.42**	
	1	2862		Резников Самуил	1 пол. уч.
	1	2862		Хибо Айзик	1 пол. уч.
		2494	94	Сорокин Анатолий	отпущен
1	1	2434	38	Яшкубаский Георг	отпущен
	1	2745	90	Окорокова Мария	СД
	1	399	97	Кепко Василий	СД
		2782	89	Анишенко Кристина	СД
	1	1862	26	Вербицкий Пётр	СД
	1	2780	91	Реевский Эдуард	СД
	1	2041	101	Васильев Павел	СД
	1	2598	84	Иванов Захар	СД
				23.7.42	
	1	413	97	Литвинчук Давид	
	1	2762	84	Карончонок Клопф	СД

Примечание: (у переводчика) буквы «де» или «д» обозначают: доставлен или уведен с нарочным.

(Працяг будзе).

Вось такім быў на пачатку стагоддзя віцебскі тэатр. Цяпер на яго мейсцы філармонія.

Гісторыя Беларусі пад Кебічам

Некалькі тыдняў таму кіраўнік беларускага ўрада адзначыў, што знішчэнне ў гады Другой сусветнай вайны генеральнага камісара Беларусі В. Кубэ было здзейснена выключна ў інтарэсах нашага народа. На жаль, В. Кебіч не згадвае, колькі беларусаў забілі акупанты ў адказ на акцыю падпольшчыкаў. Прэм'ер выказаў здзіўленне фактам нападкавання ў рэспубліцы кнігі «Беларусь пад нямецкай акупацыяй» вядомага гісторыка Ю. Туронка. Незадавальненне Вячаслава Францавіча выклікалі старонкі, дзе гаворыцца, што гаўляйтэр Кубэ ў пэўнай ступені спрыяў беларускім нацыянальным справам і стараўся зменшыць памеры генацыду супраць тутэйшых габрэяў. Трэба чакаць, што праз пару тыдняў Вячаслаў Кебіч будзе вучыць даследчыкаў, як належыць пісаць пра гісторыю Беларусі.

М. ПАЎЛАЎ.

Вясёлы глобус

Суддзя: Абвінавачваемы, вы зрабілі шэсць рабункаў за тыдзень!

Абвінавачваемы: Так, ваша чэсць. Калі б усе працавалі так старанна, як я, то нашая краіна была б на шляху да поўнага росквіту.

* * *

Экзаменуюць кандыдата на пасаду памочніка дырэктара.

—Уявіце сабе,—спыталі ў яго,—што едзеце ў двухмесным аўто і бачыце на шашы трох асобаў, якія просяць падвезці іх: гэта ваш шэф, сталая дама і прыгожая дзяўчына. Каму вы аддасцё перавагу?

—Я выйду з машыны, аддам ключы шэфу, каб ён змог даставіць сталую даму па прызначэнню, а сам застануся з дзяўчынай.

* * *

Вярнуўшыся на досвітку да хаты з сяброўскай пагулянкі, муж ціхенька ўвайшоў у спачывальню і, сеўшы на ўскрайку ложка, прыняўся здымаць чаравікі. Жонка расплюшчыла вочы і са здзіўленнем паглядзела на мужа.

—Чаму ты сёння так рана ўстаеш, Стэнлі?—пазяхаючы, прамармытала яна.

—Мне сёння трэба ехаць у Бостан па справах фірмы!

—І, надзеўшы чаравікі, муж паваloкся зноў на двор.

Праграма мастацкіх фільмаў на частку тыдня

Пятніца, 8 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне
13.40. «Пікавая дама».
21.45. «Выйсці замуж за капітана».

Канал «Астанкіна»
20.55. «Марлоў, прыватны сышчык». 2-я серыя.

Канал «Расія»
10.45. «Санта-Барбара».
16.55. «Тэрмінова патрабуюцца дзеці». 1-я серыя.
19.25. «Чалавек з бульвара Капуцынаў».
23.40. «Табар ідзе ў неба».

Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
8.05. «На парозе ночы». 9-я і 10-я серыі.
9.40. «Кожны паляўнічы жадае ведаць».
12.00. «Сентыментальнае падарожжа на бульбу».
15.00. «Мішук».
23.00. «Малады і невінаваты». (Вялікабрытанія).

Субота, 9 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне
8.25. «Выйсці замуж за капітана».
21.50. «Хвіліна для малітвы, секунда для смерці». (ЗША).

Канал «Астанкіна»
11.45. «Калі заўтра вайна».
14.30. «Пэпі—Доўгая панчоха». 4-я серыя.
20.40. «Кітайскі сіндром» (ЗША).

Канал «Расія»
19.25. «Уінстан Чэрчыль. Шлях да вяршыні». 2-я серыя.
23.40. «Бландзінка за вуглом».

Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
7.35. «Малады і невінаваты» (Вялікабрытанія).
11.35. «Гудушка Галаўлёў».
15.15. «Сон актрысы» (Кітай).
20.40. «На парозе ночы».

Нядзеля, 10 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне
9.40. «Стэла» (ЗША).
16.35. «Старыя-разбойнікі».

Канал «Астанкіна»
19.25. «Казімір» (Францыя).

Канал «Расія»
13.35. «Мужыкі!».
19.25. «Першае захапленне».

Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
9.10. «На парозе ночы».
13.05. «Маці Урагана» (Беларусь).
16.10. «Упершыню замужам».

Тэатральнае жыццё

«З прэм'ерай!»

—гучала ў нядзелю на адкрыцці восьмага сезона Беларускага тэатра «Лялька». На сцэне калег-коласаўцаў лялечнікі ўпершыню паказалі новую работу—спектакль паводле Р. Кіплінга «Дапытлівы слонік».

К. ЗАЧНІК.

Жыццё—тэатр. Коласаўскі

7 кастрычніка наш зямляк, акцёр тэатра імя Я. Коласа, народны артыст Беларусі Яўген Шыпіла адзначае юбілей.

50 гадоў. Больш паловы з іх—у тэатры. Сыграў дзесяткі роляў, зняўся ў некалькіх фільмах. Ёсць пра што гаварыць, ёсць чым ганарыцца.

Мы віншуем юбіляра і звычым традыцыйнага, але, пэўна, не банальнага: «Здароўя ды творчых поспехаў».

М. В.

Прыз ад БНФ

Спецыяльную ўзнагароду магілёўскай філіі Беларускага народнага фронту за прапаганду нацыянальнага мастацтва атрымаў на фестывалі беларускіх лялечных тэатраў калектыў віцебскіх лялечнікаў.

Ю.С.

Быў віцяблянін на Сінаі

З цікавай двухтыднёвай вандроўкай па чатырох краінах свету давялося нядаўна пабываць кіраўніку віцебскай абшчыны адвентыстаў сёмага дня Майсею Астроўскаму.

Адзінаверцы-фундатары з Аўстраліі зладзілі для адвентыстаў з СНД паездку па мясцінах, звязаных з гісторыяй хрысціянства.

Пачаўся шлях з «вечнага горада», дзе, між іншым, пратэстанты пабачылі мейсца пакутаў першых хрысціянаў—вядомы Калізей, не менш знакаміты Ватыкан.

Егіпет сустрэў вандроўнікаў спёкай. Музеі, пірамiды, Ніл, старажытныя храмы, Суэцкі канал, гара Сінай... Цяжка пераказаць усё, убачанае там.

—Мы крышачку стаміліся ад мумій, афрыканскай гарачыні, забароnaў тыпу «гэтае есці нельга, можаце захварэць»,—гаворыць Астроўскі. Таму Ізраіль нашаму земляку прыйшоўся больш да густу: «За шэсць дзён, здаецца, аб'ездзілі ўсю краіну. Іерусалім, Іардан, Мёртвае мора—вось далёка не поўны пералік таго, што наведалі. Зямля сапраўды запаветная».

М.ВАЛАЧОБНІК.

Прытчы

Аркадзь ШУЛЬМАН

Не пусцілі

Высока-высока ў небе ляцеў самалёт. І вось без дай прычыны ў пасажырскім салоне з'явіўся анёл. Сапраўдны, нават з крыльцамі. За спінай. Як ён трапіў у самалёт, ніхто не ведае, дый не чалавечага розуму справа пра анёлаў усё знаць.

—З сумнаю весткаю прыслалі мяне да вас,—танюткім галасам прапеў анёл.—Праз пяць мінут ваш самалёт пацерпіць катастрофу. Ніхто не выратуецца. Так што маеце пяць мінут на самыя безадкладныя справы.

Што тут пачалося ў самалёце! Адзін Богу моліцца, іншы грошы й чэкавыя кніжкі па нагрудным кішэням распіхвае ды на ўсе гузікі зашпільвае, каб зберажэнні не павывальваліся, трэці спрабуе давесці да канца нядаўняе знаёмства з суседкаю, а яна запэўнівае яго, што больш за ўсё на свеце баіцца СНІДа, чацверты...

Паглядзеў на гэтае анёл і кажа:

—Завяршайце свае зямныя справы, а мне час да сябе вяртацца.

І тутака нечакана пасажыры ўскачылі са сваіх мейсцаў. Схапілі анёла хто за рукі, хто за ногі, нехта нават за крыльцы ўчапіўся.

—Не пусцім,—закрычалі пасажыры.—Разумней усіх хочаш быць. Не атрымаецца. Гінуць, дык усім разам.

Хто вінаваты?

У Афрыцы стаяла гарачае-гарачае лета. Перасохлі ўсе вадаёмы. І толькі ў адным аазісе засталася на самым донцы мутная лужынка вады. Да яе з усіх ваколіцаў збіраліся на вадапой звяры. Але ў адзін журботны дзень яны прыйшлі й убачылі на мейсцы лужыны патрэсканую зямлю.

—Ва ўсім вінаватыя сланы,—закрычалі бегемоты.—Пьюць, і пьюць, і пьюць нашу ваду. І ўсё ім мала. І яшчэ набяруць сваімі хобатамі вады ды паліваюць адзін аднаго. І бацькі ў іх былі такія, і дзяды, і прадзеды.

А крыху ў баку стаялі сланы. Яны таксама грымелі і абурана махалі хобатамі.

—Раздавім,—разносілася на ўсю Афрыку, толькі звернута гэта было ўжо да бегемотаў.—Залезуць у лужыну да самых вушэй, атруцяць нашыя чыстыя воды, а потым пі пасля іх. Выселіць бегемотаў з Афрыкі.

Дагэтуль стаяць на беразе колішняй лужыны сланы й бегемоты. І лаюць адзін аднаго адборнымі словамі. І няўцям ім, што калі адным і другім не хапае вады,—вінаватая ў тым толькі спёка.

Пераклад з рускай Ю. СЦЯПАНАВА.

А мы да іх—вучыць англійскую!

Два тыдні разам са студэнтамі-філолагамі Віцебскага педінстытута занятkі па рускай мове наведвалі 10 навучэнцаў рэгіянальнага каледжа ірландскага горада Летэрнэй. Моўная практыка спатрэбілася ім для будучай спецыялізацыі па эканамічных сувязях з Усходам. У праграме побыту гасцей было і знаёмства з нашым краем. Яны пабывалі ў Полацку, пабачылі Бярэзінскі біясферны запаведнік.

Н. КІЛДЗІНГ.

Заснавальнік

Віцебскі гарадскі клуб выбаршчыкаў «За дэмакратычныя выбары»

Галоўны рэдактар Барыс ХАМАЙДА

РЭДАКЦЫЙНАЯ РАДА:
Валянцін АРЛОЎ
Хрыстафор ЖАЛЯПАЎ
Васіль ІГНАЦЕНКА
Юры ЛАЎРЭНАЎ
Ларыса МІХНЕВІЧ
Міхась ПАЎЛАЎ
Уладзімір ПЛЕШЧАНКА
Леанід ТАМАРОВІЧ
Ігар ЦІШКІН

Мастак Р. Клікушын.
Фотаздымкі М. Міхайлава.
Адрас рэдакцыі: 210601, м. Віцебск, вул. Гогаля, 17.
Тэл. 37-35-06, 37-28-44.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор ды дакладнасць пададзеных фактаў, цытатаў, гаспадарча-статыстычных даных, уласных імёнаў, геаграфічных назваў і іншых звестак. А таксама за тое, што ў матэрыялах пададзены звесткі, якія з'яўляюцца дзяржаўнай ці спецыяльна ахоўваемай законам таямніцай.

Рэдакцыя можа апублікаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункт гледжання аўтара.

Пры перадруку спасылка на «Выбар» абавязковая.

Рукапісы не вяртаюцца й не рэцэнзуюцца.

Бягучы рахунак рэдакцыі № 200700962 у Віцебскім камерцыйным банку (Віцкамбанк). Код (МФО) банка 150801701.

Газета набраная і надрукаваная афсетным спосабам у Віцебскай узбуйненай друкарні імя Камінтэрна: г. Віцебск, вул. Шчарбакова-Набярэжная, 6.

Выдаецца з кастрычніка 1991 г.

Выходзіць штотыднёва па серадах

Нумар падпісаны да друку 5.10.1993 г. у 17.15.

Наклад 1500 экз.

Кошт 5 руб.